

Mao Tsetung

De ti viktigste forholda

Oktober

Mao Tsetung
DE TI VIKTIGSTE
FORHOLDA

25. april 1956

Forlaget Oktober A/S
Oslo 1977

Mao Tsetung:
De ti viktigste forholda (25. april 1956)

Oversatt etter:
Mao Tsetung, The Ten Major Relationships,
Peking Review, 1, 1977

© Forlaget Oktober A/S 1977

Første opplag mars 1977, 5000
Trykt hos A/S Duplotrykk, Oslo 1977

ISBN 82-7094-150-6

INNHold

De ti viktigste forholda	7
I. Forholdet mellom tungindustrien på den ene sida og lettindustrien og jordbruket på den andre.....	8
II. Forholdet mellom industri i kystområdene og industri i det indre av landet	9
III. Forholdet mellom økonomisk oppbygging og oppbygging av forsvaret	10
IV. Forholdet mellom staten, produksjonsenhetene og produsentene	12
V. Forholdet mellom de sentrale myndighetene og de lokale myndighetene	15
VI. Forholdet mellom han-nasjonaliteten og minoritetsnasjonalitetene	17
VII. Forholdet mellom parti og ikke-parti	19
VIII. Forholdet mellom revolusjon og kontrarevolusjon	20
IX. Forholdet mellom riktig og galt.....	23
X. Forholdet mellom Kina og andre land	25

DE TI VIKTIGSTE FORHOLDA

De siste månedene har det politiske byrået i sentralkomiteen hørt rapporter om arbeidet til 34 departement under de sentrale myndighetene innafor industri, jordbruk, transport, handel, finans og andre områder. Fra disse rapportene har det politiske byrået slått fast flere problem som gjelder sosialistisk oppbygging og sosialistisk omdanning. Alt i alt koker de ned til ti problemer, eller ti viktige forhold.

Disse ti problema blir reist for å sette søkelyset på en grunnleggende politikk, den grunnleggende politikken å mobilisere alle positive faktorer, indre og ytre, for å tjene sosialismens sak. Før i tida fulgte vi denne politikken med å mobilisere alle positive faktorer for å gjøre slutt på herredømmet til imperialismen, føydalismen og byråkratkapitalismen, og vinne seier for den folkedemokratiske revolusjonen. Nå følger vi den samme politikken for å føre den sosialistiske revolusjonen videre og bygge et sosialistisk land. Trass i det er det noen problem i arbeidet vårt som trenger drøfting. Det er særskilt verdt å merke seg at visse feil og mangler som forekom under oppbygginga av sosialismen i Sovjetunionen, har kommet fram i lyset der i det siste. Vil dere følge de krokveiene som de har gått? Det var ved å trekke lærdom av erfaringa deres at vi var i stand til å unngå visse krokveier før i tida, og da er det enda mer grunn til at vi gjør det nå.

Hva er de indre og ytre positive faktorene? Innenlands er arbeiderne og bøndene den grunnleggende krafta. Mellomkreftene er krefter som kan overbevises. De reaksjonære kreftene er en negativ faktor, men likevel bør vi gjøre jobben vår godt og snu denne negative faktoren til en positiv faktor så langt råd. Internasjonalt må vi forene oss med alle de kreftene som lar seg forene, de kreftene som ikke er nøytrale kan bli nøytralisert gjennom vårt strev, og til og med reaksjonære krefter går det an å splitte og utnytte. Kort sagt bør vi mobilisere alle krefter, enten direkte eller indirekte, og legge oss i selen for å bygge Kina opp til et mektig sosialistisk land.

I. FORHOLDET MELLOM TUNGINDUSTRI PÅ DEN ENE SIDA OG LETTINDUSTRIEN OG JORDBRUKET PÅ DEN ANDRE.

I oppbygginga av landet vårt ligger vekta på tungindustrien. Produksjonen av produksjonsmidlene må prioriteres, det er avgjort. Men det følger alldeles ikke at produksjonen av levnetsmidler, særskilt korn, kan forsømmes. Uten nok mat og andre nødvendige dagligvarer ville det bli uråd å sørge for arbeiderne fra starten av, og hva slags mening ville det være i å snakke om å utvikle tungindustrien da? Derfor må forholdet mellom tungindustri på den ene sida og lettindustri og jordbruk på den andre bli skikkelig behandla.

Vi har ikke gjort prinsipp-feil når vi har behandla dette spørsmålet. Vi har greidd det bedre enn Sovjetunionen og flere østeuropeiske land. Den lange tida som gikk før Sovjetunionen greidde å nå det høyeste nivået fra tida før Oktoberrevolusjonen i kornproduksjonen, de alvorlige problema som sprang ut av det skrikende misforholdet mellom utviklinga av tungindustri og utviklinga av lettindustri i noen østeuropeiske land — slike problem fins ikke i landet vårt. Den skeive vekta de la på tungindustrien mens jordbruk og lettindustri blei forsømt, førte til varemangel på markedet og ustø valuta. Vi på vår side legger mer vekt på jordbruk og lettindustri. Vi har holdt øye med jordbruket og utvikla det hele tida, og har langt på veg sikra forsyninga av korn og råvarer som trengs for å utvikle industrien. Tilførselen av de nødvendige dagligvarene våre er ganske god, og prisene og valutaen vår er stabil.

Det problemet vi står overfor nå er å fortsette å tilpasse forholdet skikkelig mellom investering i tungindustri på den ene sida og i jordbruk og lettindustri på den andre sida, for å få til ei sterkere utvikling av dette siste. Betyr det at tungindustrien ikke har første rang lenger? Det har den fortsatt, fortsatt gjør den krav på tyngden av investeringa vår. Men andelen til jordbruk og lettindustri må økes noe.

Hva blir resultatet av denne økningen? For det første vil folkets daglige behov bli dekt bedre. For det andre vil akkumulasjonen av kapital få fart på seg slik at vi kan utvikle tungindustrien med større og bedre resultat. Tungindustri kan også akkumulere kapital, men med de økonomiske vilkåra vi har nå kan lettindustrien og jordbruket akkumulere mer og forttere.

Her reiser spørsmålet seg: Er ønsket deres om å utvikle tungindustrien

ekte eller tilsynelatende, sterkt eller svakt? Hvis ønsket deres er tilsynelatende eller svakt, da rammer dere jordbruket og lettindustrien og investerer mindre i dem. Om ønsket deres er ekte og sterkt, da legger dere vekt på jordbruket og lettindustrien slik at det blir mer korn og mer råstoff til lettindustrien og større akkumulasjon av kapital. Og da blir det mer fonds i framtida til å investere i tungindustrien.

Nå fins det to tilnærmingsmåter til utviklinga av tungindustrien vår: Den ene er å utvikle jordbruket og lettindustrien mindre, den andre er å utvikle det mer. Over tid vil den første tilnærmingsmåten føre til mindre og seinere utvikling av tungindustrien, eller vil i det minste gi den løsere grunn under føttene, og når helhetsregnskapet skal gjøres opp noen få tiår fra nå, vil det ikke vise seg å ha svart seg. Den andre tilnærmingsmåten vil føre til større og raskere utvikling av tungindustrien, og siden den sikrer livsgrunnlaget for folket, gir den en fastere grunn under føttene på utviklinga av tungindustrien.

II. FORHOLDET MELLOM INDUSTRI I KYSTOMRÅDENE OG INDUSTRI I DET INDRE AV LANDET

Før i tida var industrien samla i kystområdene. Med kystområdene mener vi Liaoning, Hopei, Peking, Tientsin, østre Honan, Shantung, Anhwei, Kiangsu, Shanghai, Chekiang, Fukien, Kwangtung og Kwangsi. Omtrent sytti prosent av all industrien vår, både den lette og den tunge, fins i kystområdene, og bare tretti prosent i det indre av landet. Denne ufornuftige situasjonen er et produkt av historia. Industribasen i kystområdene må brukes fullt ut, men for å jamne ut spredninga av industrien etter som den utvikler seg, må vi arbeide hardt for å fremme industri i det indre av landet. Vi har ikke gjort noen store feil i forholdet mellom disse to. Men i de siste åra har vi undervurdert kystindustrien i en viss grad, og har ikke tenkt nok på å utvikle den. Dette må endre seg.

Før i tida var det kamphandlinger i Korea, og den internasjonale situasjonen var temmelig spent. Dette kunne ikke annet enn virke inn på holdninga vår til kystindustrien. Nå virker det usannsynlig at det blir en ny angrepskrig mot Kina eller en verdenskrig til i nærmeste framtid. Antagelig blir det en fredsperiode på ti år eller mer. Derfor ville det være

helt galt om vi fortsatt lot være å utnytte fabrikk-kapasiteten og de tekniske kreftene i kystindustrien fullt ut. Om vi bare har fem år, for ikke å si ti, bør vi-likevel arbeide hardt for å utvikle industrien i kyst-områdene i fire år og evakuere dem når krigen bryter ut i det femte året. I følge de opplysningene som foreligger, går det som regel temmelig fort å bygge et anlegg og akkumulere kapital der i lettindustrien. Når hele anlegget går inn i produksjon kan det tjene nok på fire år til å bygge tre nye fabrikker, eller to, eller i det minste en og en halv, i tillegg til å tjene inn det opprinnelige utlegget. Hvorfor skulle vi la være å gjøre slike lønnsomme saker? Å tru at atombomba alt er rett over oss og kommer til å dette ned på oss om noen få sekunder, er en beregning som strir mot virkeligheten, og det ville være galt å innta en negativ holdning til kyst-industrien på grunn av det.

Det vil ikke si at alle nye fabrikker skal bygges i kystområdene. Størstedelen av den nye industrien bør uten tvil plasseres i det indre av landet slik at industrien litt etter litt kan bli spredd jamnt utover. I tillegg vil dette hjelpe forberedelsene våre mot krig. Men det kan bygges flere nye fabrikker og gruver, til og med noen store, i kystområdene også. Når det gjelder utviding og gjenoppbygging av den lett- og tung-industrien som alt fins i områdene, har vi gjort en god del arbeid før, og kommer til å gjøre mye mer i framtida.

Å gjøre seg god nytte av den gamle industrien i kystområdene og utvikle kapasiteten der, vil sette oss i ei sterkere stilling for å fremme og støtte industri i det indre av landet. Å innta en negativ holdning ville være å hindre den sistnevnte i å vokse fort. Så det er på samme vis et spørsmål om ønsket om å utvikle industri i det indre av landet er ekte eller ikke. Om det er ekte og ikke tilsynelatende, må vi bruke og fremme industri på en aktiv måte, særskilt lettindustrien mer aktivt i kyst-områdene.

III. FORHOLDET MELLOM ØKONOMISK OPPBYGGING OG OPPBYGGING AV FORSVARET

Nasjonalt forsvar er uunnværlig. Forsvarsevna vår har nå nådd et visst nivå. Som følge av krigen for å yte motstand mot aggresjon fra USA og gi hjelp til Korea og mange års trening og konsolidering, har de væpna styrkene våre blitt mektigere, og nå er de sterkere enn den røde sovjet-

hæren var før Den andre verdenskrigen. Væpninga er også blitt forbedra. Forsvarsindustrien vår holder på å bli bygd opp. Helt siden Pan Ku skilte himmel og jord, har vi aldri kunnet lage fly og biler, men nå begynner vi å lage det.

Vi har ikke atombomba ennå. Men vi hadde ikke fly og artilleri før i tida heller. Vi slo de japanske imperialistene og Chiang Kai-shek med hirse pluss rifler. Vi er sterkere enn før, og kommer til å bli enda sterkere i framtida. Vi kommer ikka bare til å ha mer fly og artilleri, vi kommer til å ha atombomba også. Hvis vi ikke skal bli hundsa i verden i dag, kan vi ikke greie oss uten bomba. Hva skal vi gjøre da? En trygg måte er å skjære ned militære og administrative utgifter til et passelig omfang og øke utgiftene til økonomisk oppbygging. Det kan bare bli mer framgang i oppbygginga av forsvaret om den økonomiske oppbygginga går forttere framover.

Alt på det tredje plenumsrådet i den sjuende sentralkomiteen i partiet vårt i 1950, tok vi opp spørsmålet om å effektivisere statsapparatet og skjære ned militære og administrative utgifter. Vi så på dette tiltaket som en av de tre forutsetningene for å få til et grunnleggende omskifte til det bedre i den finansielle og økonomiske stillinga vår. I perioden med den første femårsplanen svarte militære og administrative utgifter for 30 prosent av totalutgiftene på statsbudsjettet. Denne andelen er alt for stor. I perioden med den andre femårsplanen må vi skjære den ned til om lag 20 prosent, slik at det blir frigjort mer midler til å bygge flere fabrikker og lage flere maskiner. Etter ei stund kommer vi ikke bare til å ha rikelig med fly og artilleri, sannsynligvis har vi våre egne atom-bomber og.

Her reiser spørsmålet seg igjen: Har dere et ekte og veldig sterkt ønske om å få atombomba? Eller er ønsket bare lunkent og ikke så sterkt? Om ønsket er ekte og veldig sterkt, da vil dere skjære ned omfanget av militære og administrative utgifter og bruke mer på økonomisk oppbygging. Om ønsket ikke er ekte og ikke så veldig sterkt, holder dere dere i det gamle sporet. Dette er et spørsmål som gjelder strategiske prinsipper, og jeg håper militærutvalget vil drøfte det.

Ville det være i orden å demobilisere alle troppene våre nå? Nei, det ville ikke det. Fienden fins fortsatt, og de truer oss og omringer oss. Vi må styrke det nasjonale forsvaret, og for å få til det må vi først styrke arbeidet vårt i den økonomiske oppbygginga.

IV. FORHOLDET MELLOM STATEN, PRODUKSJONSENHETENE OG PRODUSENTENE

Både forholdet mellom staten på den ene sida og fabrikkene og jordbrukssamvirkene på den andre sida, og mellom fabrikkene og jordbrukssamvirkene på den ene sida og produsentene på den andre, bør bli godt behandla. Til beste for det bør vi ikke tenke bare på ei side, vi må tenke på alle tre, staten, kollektivet og enkeltmennesket, eller som vi brukte å si «regn med både hæren og folket», «regn med både samfunnets og enkeltmenneskets beste». I lys av både erfaringa fra Sovjetunionen og vår egen erfaring, må vi sørge for at dette problemet blir løst mye bedre fra nå.

Ta arbeiderne som eksempel. Ettersom arbeidsproduktiviteten deres stiger, bør arbeidsvilkåra deres og den kollektive velferden bli bedre litt etter litt. Vi har alltid gått inn for enkelt liv og hardt arbeid og gått mot å sette personlige materielle fordeler over alt annet. Samtidig har vi alltid gått inn for å vise omsorg for massenes levevilkår og mot byråkrati, som er likeglad med om de har det bra. Når økonomien som helhet vokser, bør lønningene bli høvelig regulert. Vi har nylig bestemt at lønningene skal økes i en viss utstrekning, i hovedsak lønningene til dem som ligger lavest, lønningene til arbeiderne, for å minske lønnsforskjellen mellom dem og de høyeste laga. Sett over ett er ikke lønningene våre høye, men sammenlikna med før i tida lever arbeiderne mye bedre, blant annet fordi flere folk har arbeid og prisene holder seg lave og stabile. Under proletariats styre har arbeiderne våre støtt vist høy politisk bevissthet og entusiasme for arbeid. På slutten av fjoråret oppfordra sentralkomiteen til kamp mot høyrekonservatismen. Arbeidermassene tok varmt imot oppfordringa og overoppfylte planen for første kvartal av året ved å stå på hele tida i tre måneder, og det er enestående. Vi må anstrenge oss for å oppmuntre denne gløden for hardt arbeid, og samtidig vie enda mer oppmerksomhet til å løse de påtrengende problemene i arbeidet og dagliglivet deres.

Her har jeg lyst til å komme inn på spørsmålet om sjølstendigheten til fabrikkene under enhetlig ledelse. Det er ikke riktig, dessverre, å legge alt i hendene på de sentrale myndighetene eller myndighetene i provinsen og i byene, uten å la fabrikkene få beholde noe makt sjøl, noe høve til å handle sjølstendig og uten noen fordeler. Vi har ikke mye erfaring i

hvordan vi skal dele makta og utbyttet riktig mellom sentrale myndigheter, provins- og bymyndigheter og fabrikkene, og vi bør studere emnet. Sentralisering og sjølstendighet er en enhet av motsetninger, og i prinsippet må det være både sentralisering og sjølstendighet. Nå holder vi for eksempel et møte, og det er sentralisering. Etter møtet kommer noen av oss til å gå en tur, noen leser bøker, noen går for å få seg mat, og det er sjølstendighet. Om vi lot være å avbryte møtet og gi alle noe sjølstendighet, og i stedet lot det forsette og fortsette, ville ikke det komme til å tyne oss alle sammen?

Dette er sant om enkeltmennesker, og det er ikke mindre sant om fabrikker og andre produksjonsenheter. Hver produksjonsenhet må nyte godt av sjølstendighet som den andre sida av sentralisering, om den skal utvikle seg kraftigere.

Og nå om bøndene. Forholdet vårt til bøndene har alltid vært bra, men vi gjorde en feil i kornspørsmålet. I 1954 førte oversvømmelser til at produksjonen gikk ned i noen deler av landet, og likevel kjøpte vi 7000 mill. flere kattier* med korn. Produksjonen sank og oppkjøpet steig — dette gjorde korn til samtaleemne på nesten alles lepper mange steder i fjor vår, og nesten hver eneste husholdning snakka om statskjøpet av korn. Bøndene var misfornøyde, og det kom mye klager både i og utafor partiet. Sjøl om ikke så få ga seg til med bevisste overdrivelser og utnytta høvet til å angripe oss, kan en ikke si at vi ikke hadde noen feil. Situasjonen blei ikke undersøkt skikkelig og oppsummert, og det førte til et oppkjøp på 7000 mill. kattier mer. Det var en feil. Da vi hadde oppdaga det, kjøpte vi 7000 mill. kattier mindre i 1955, og innførte et system med faste kvoter for produksjon, oppkjøp og salg av korn, og attpåtil var det et godt år. I og med at oppkjøpet gikk ned og produksjonen økte, sto bøndene igjen med mer enn 20.000 mill. flere kattier med korn. Til og med de bøndene som hadde klagemål før, sa: «Kommunistpartiet er virkelig bra.» Denne lærdommen må hele partiet huske på.

Sovjetunionen har tatt tiltak som presser bøndene svært hardt. Det tar mye fra bøndene til for lav pris gjennom systemet med såkalte obligatoriske salg og andre tiltak. Denne metoden for kapitalakkumulasjon har lagt en alvorlig demper på bøndenes entusiasme for produksjonen. Du vil ha høna til å legge flere egg, men likevel forer du henne

* Katti — asiatisk vektenhet, før om lag 600 g. I 1959 blei enheten knytta til det metriske systemet, og en katti er nå 500 g.

ikke, du vil ha hesten til å springe fort, og likevel lar du han ikke beite. Hva er dette for slags logikk!

Vår politikk overfor bøndene skiller seg fra politikken til Sovjetunionen, og rekner med interessene til både staten og bøndene. Jordbruksskatten vår har alltid vært forholdsvis lav. Når det gjelder byttet av industriprodukter og jordbruksprodukter følger vi en politikk som går ut på å klemme sammen prissaksa, en politikk som går ut på å bytte like eller grovt sett like verdier. Staten kjøper jordbruksprodukter til standardpriser og bøndene taper ingen ting, og attpå til blir oppkjøpsprisene våre økt litt etter litt. Når vi forsyner bøndene med industrivarer, følger vi en politikk som går ut på å selge større mengder til liten profitt, og stabilisere prisene eller senke dem passelig. Når vi forsyner bøndene i kornfattige områder med korn, pleier vi å subsidiere slike salg i en viss utstrekning. Likevel vil det forekomme feil av et eller annet slag om vi ikke er varsomme. I lys av de alvorlige feila Sovjetunionen har gjort i dette spørsmålet, må vi passe bedre på og behandle forholdet mellom staten og bøndene bra.

På samme vis bør forholdet mellom ko-operativ og bøndene bli bra behandla. Det må bli skikkelig avgjort hvor stor del av inntektene til et samvirke som skal gå til staten, til ko-operativet og til bøndene hver for seg, og hvilken form de skal ha delen i. Den summen som går til ko-operativet blir brukt direkte til å tjene bøndene. Produksjonsutgiftene trenger ingen forklaring, administrasjonsutgiftene er også nødvendige, akkumulasjonsfondet er til for å utvide reproduksjonen og fondet for offentlig velferd er til for at bøndene skal få det bra. Men vi bør utarbeide rettferdige forholdstall mellom disse delene sammen med bøndene. Vi må økonomisere strengt med utgifter til produksjon og administrasjon. Akkumulasjonsfondet og fondet for offentlig velferd må også bli holdt innafor visse grenser, og vi må ikke vente at alle bra ting skal bli gjort på ett eneste år.

Med unntak for tilfeller av naturkatastrofer utenom det vanlige, og forutsatt at jordbruksproduksjonen øker, må vi sørge for at 90 prosent av ko-operativ-medlemmene får noe økte inntekter og de siste 10 prosent kommer jamnt ut hvert år, og dersom inntektene til de siste skulle gå ned, må vi finne måter å løse problemet på i god tid.

Kort sagt så må en tenke på begge sider, ikke bare den ene, enten de to sidene er staten og fabrikken, staten og arbeideren, staten og ko-operativet, staten og bonden eller ko-operativet og bonden. Å bare tenke på den ene sida, samme hva for ei det er, skader sosialismen og prole-

tariatets diktatur. Dette er et stort spørsmål som gjelder 600 millioner mennesker, og det krever opplæring på ny og på ny i hele partiet og hele nasjonen.

V. FORHOLDET MELLOM DE SENTRALE MYNDIGHETENE OG DE LOKALE MYNDIGHETENE

Forholdet mellom de sentrale myndighetene og de lokale myndighetene utgjør enda en motsigelse. For å løse denne motsigelsen må vi nå samle oppmerksomheten om hvordan vi skal utvide fullmaktene til de lokale myndighetene i en viss utstrekning, gi dem større sjølstendighet og la dem gjøre mer, alt sammen under forutsetning av at den enhetlige ledelsen til de sentrale myndighetene skal bli styrka. Dette vil være til fordel for oppgava vi har med å bygge et mektig sosialistisk land. Territoriet vårt er så svært, folketallet vårt er så høyt og forholdene er så innfløkte at det er mye bedre å la initiativet komme både fra de sentrale og de lokale myndighetene enn bare fra en kilde. Vi må ikke følge Sovjetunionens eksempel i å samle alt i hendene på de sentrale myndighetene, mens vi binder hender og føtter på de lokale myndighetene og nekter dem retten til sjølstendig handling.

De sentrale myndighetene vil utvikle industri, og det vil de lokale myndighetene og. Til og med industrier som ligger direkte under de sentrale myndighetene trenger hjelp fra de lokale myndighetene. Og dette gjelder enda mer for jordbruk og handel. Kort sagt, skal vi fremme den sosialistiske oppbygginga må vi få initiativet til de lokale myndighetene til å utfolde seg. Hvis vi skal styrke de sentrale myndighetene må vi ta oss av interessene til lokalsamfunna.

Nå er det dusinvis av hender som strekker seg ut mot lokalsamfunna og gjør tinga vanskelige for dem. Så snart et departement er oppretta, vil det ha en revolusjon og dermed sender det ut ordrer. Ettersom de ulike departementa ikke syns det er riktig å sende dem til partiutvalga og folkeråda på provinsnivå, oppretter de direkte samband med de departementa og kontora det gjelder i provinsene og byene, og gir dem ordrer hver dag. Disse ordrene blir alle oppfatta som ordrer fra de sentrale myndighetene, enda verken sentralkomiteen i partiet eller statsrådet veit

noe om dem, og de legger et hardt press på de lokale myndighetene. Det er en slik flom av statistiske skjemaer at de blir en straffedom. Denne tilstanden må bli endra.

Vi bør oppmuntre en arbeidsstil der de lokale myndighetene blir tatt med på råd om de sakene som skal bli tatt opp. Sentralkomiteen i partiet har som skikk å rådføre seg med de lokale myndighetene. Den sender aldri ut ordrer i bråhast uten samråding først. Vi håper at de forskjellige departementa og avdelingene under de sentrale myndighetene merker seg dette på tilbørlig vis, og at de forhører seg med lokalsamfunna først om alle spørsmål som gjelder dem, og ikke sender ut noen ordrer uten fullgode samrådinger.

De sentrale myndighetene er av to slag. De av det første slaget utøver ledelse helt ned til bedriftene, men administrasjonskontora og bedriftene i lokalsamfunna er også underlagt tilsyn fra de lokale myndighetene. De av det andre slaget har som oppgave å slå fast de retningsgivende prinsippa og lage arbeidsplaner, mens de lokale myndighetene tar på seg ansvaret og setter planene ut i livet.

For et stort land som vårt og et stort parti som vårt er det livsviktig at forholdet mellom de sentrale og lokale myndighetene blir behandla riktig. Noen kapitalistiske land legger også stor vekt på dette. Sjøl om samfunnssystemet deres er grunnleggende forskjellig frå vårt, er erfaringa fra veksten i disse landa like fullt vel verdt et studium. Se på vår egen erfaring. Systemet med det større administrative området som blei satt i verk i den første tida under republikken var nødvendig den gangen. Men likevel hadde det mangler som blei utnytta seinere i en viss grad av den partifiendtlige alliansen til Kao Kang — Jao Shu-shi. Deretter blei det bestemt at vi skulle avskaffe de større administrasjonsområdene og legge de forskjellige provinsene direkte under sentralmyndighetene. Det var et riktig vedtak. Men resultatet var ikke så bra da heller når det gikk så langt at lokalsamfunna blei fratatt den nødvendige sjølstendigheten sin. I følge grunnlova vår ligger den lovgivende makta helt og holdent hos de sentrale myndighetene. Men de lokale myndighetene kan forme ut regler, bestemmelser og tiltak i lys av de særegne vilkåra og behova de har i arbeidet sitt, forutsette at politikken til de sentrale myndighetene ikke blir krenka, og dette er ikke forbudt gjennom grunnlova på noe vis. Vi vil ha både enhet og særegenhet. For å bygge et mektig sosialistisk land er det tvingende nødvendig å ha en sterk og enhetlig ledelse og enhetlig planlegging og disiplin i hele landet. Vi kan ikke tillate at denne uunnværlige enheten blir revet opp. Samtidig er det vesentlig å få med initiativet fra de lokale myndighetene på å

utfolde seg fullt ut, og la alle lokalsamfunn nyte godt av den særegenheten som passer til de lokale vilkåra. Denne særegenheten er ikke Kao Kang-typen av særegenhet, men en særegenhet som er nødvendig til beste for helheten og for å styrke den nasjonale enheten.

Så er det forholdet mellom ulike lokale myndigheter, og her snakker jeg i hovedsak om forholdet mellom de høyere og de lavere lokale myndighetene. Når provinsene og byene har sine klager over de sentrale departementene, kan det tenkes at prefekturere, fylkene, distrikta og bydelene ikke har klager over provinsene og byene? De sentrale myndighetene må passe på å gi armslag til initiativet i provinsene og byene, og de i sin tur bør gjøre det samme for prefekturere, fylkene, distrikta og bydelene. De lavere nivåene må ikke legges i tvangstrøye i noen av tilfellene. Sjølsagt må kamerater på lavere nivåer få beskjed om de sakene der sentralisering er nødvendig, og de får ikke gjøre som de vil. Kort sagt må det bli gjennomført sentralisering der det er mulig og nødvendig, ellers bør det ikke være påtvunget i det hele tatt. Provinsene, byene, prefekturere, fylkene, distrikta og bydelene bør alle sammen nyte godt av den sjølstendigheten og de rettene som tilkommer dem, og de bør slåss for dem. Å slåss for slike retter til beste for hele nasjonen og ikke for et lokalt departement kan en ikke kalle lokalpatriotisme eller å hevde sjølstendighet på utilbørlig vis.

Forholdet mellom de ulike provinsene og byene er også et slags forhold mellom ulike myndigheter, og det bør også bli behandla skikkelig. Vi har som vårt faste prinsipp å gå inn for hensynet til det felles beste, og gjensidig hjelp og gjensidig tilpasning.

Erfaringa vår er utilstrekkelig og umoden når det gjelder spørsmålet om å behandle forholdet mellom sentrale og lokale myndigheter og forholdet mellom ulike lokale myndigheter. Vi håper dere vil tenke gjennom det og drøfte det på alvor, og oppsummere erfaringa deres nå og da slik at vi oppnår mer og overvinner feila.

VI. FORHOLDET MELLOM HAN-NASJONALITETEN OG MINORITETS-NASJONALITETENE

Relativt sett er politikken vår for forholdet mellom han-nasjonaliteten og minoritetsnasjonalitetene riktig, og den er blitt velsett i minoritetsnasjonalitetene. Vi legger vekt på å gå mot han-sjåvinisme. Sjåvinisme

i lokal-nasjonalitetene må vi også gå mot, men til vanlig er det ikke det vi legger vekt på.

Folketallet i minoritetsnasjonalitetene i landet vårt er lite, men området de bor i er stort. Han-folket omfatter 94 prosent av befolkninga, et overveldende flertall. Om de viste han-sjåvinisme og diskriminerte minoritetsfolka, ville der være svært ille. Og hvem har mest land? Minoritetsnasjonalitetene, som er bosatt på 50 til 60 prosent av territoriet. Vi sier at Kina er et land som er svært i territorium, rikt på ressurser og har et stort folketall. I virkeligheten er det han-nasjonaliteten som har et stort folketall og minoritetsnasjonalitetene som har et svært territorium og rikholdige ressurser, i det minste er det svært sannsynlig at ressursene under jordoverflata er rike.

Minoritetsnasjonalitetene har alle sammen bidratt til å skape Kinas historie. Den kolossale han-nasjonaliteten er resultatet av at mange nasjonaliteter har blanda seg med hverandre gjennom lang tid. Til alle tider har reaksjonære herskere, særlig fra han-nasjonaliteten, skapt spente forhold blant de ulike nasjonalitetene våre og kua minoritetsfolka. Det er ikke lett å få vekk virkningene av det på kort tid, sjøl i det arbeidende folket. Derfor må vi anstrenge oss mye og lenge for å lære opp både kadrene og massene i den proletariske nasjonalitetspolitikken vår, og legge vekt på å drive jamnlige undersøkelser av forholdet mellom han-nasjonaliteten og minoritets-nasjonalitetene. Det blei laga en slik undersøkelse for to år siden, og det bør komme en til nå. Om en finner ut at forholdet er unormalt, da må vi ta grep om det i fullt alvor og ikke bare i ord.

Vi trenger å gjøre et grundig studium av hva slags system for økonomisk styring og finanser som passer best for minoritetsnasjonalitetene.

Vi må gi minoritetsnasjonalitetene oppriktig og aktiv hjelp til å utvikle økonomien og kulturen sin. I Sovjetunionen er forholdet mellom den russiske nasjonaliteten og minoritetsnasjonalitetene svært unormalt. Dette må vi ta lærdom av. Lufta i atmosfæren, skogene på jorda og rikdommen i jorda er viktige faktorer som vi trenger for å bygge sosialismen, men ingen materiell faktor kan bli utnytta og brukt uten den menneskelige faktoren. Vi må fostre gode forhold mellom han-nasjonaliteten og minoritetsnasjonalitetene og styrke enheten mellom alle nasjonalitetene i den felles innsatsen for å bygge det store sosialistiske fedrelandet vårt.

VII. FORHOLDET MELLOM PARTI OG IKKE-PARTI

Hva er det beste, å bare ha ett parti eller å ha flere? Slik vi ser det nå er det kanskje best å ha flere partier. Dette har vært sant før i tida og kan godt komme til å være det i framtida; det vil si sameksistens på lang sikt og gjensidig tilsyn.

I landet vårt er det mange demokratiske partier, som først og fremst består av det nasjonale borgerskapet og dets intellektuelle. De oppstod under motstanden mot Japan og kampen mot Chiang Kai-shek, og de har fortsatt å finnes til denne dag. I så måte er Kina forskjellig fra Sovjetunionen. Vi har latt de demokratiske partiene bli med vilje, og gitt dem høve til å gi uttrykk for sitt syn og har inntatt en holdning med både enhet og kamp overfor dem. Vi forener oss med alle de demokratiske personene som gir oss kritikk i beste mening. Vi bør fortsette å gi liv til entusiasmen til slike folk fra Kuomintang-hæren og -regjeringa som Wei Li-huang og Weng Wen-hao, som er patrioter. Vi bør til og med gi rom for kjeftesmeller som Lung Yun, Liang Shu-ming og Peng Yi-hu, og gi dem lov til å bære seg over oss, samtidig som vi viser tøvet deres tilbake og godtar det som det er vett i, i bebreidelsene deres. Det er bedre for partiet, for folket og for sosialismen.

Ettersom det fortsatt fins klasser og klassekamp i Kina, er det nødt til å være motstand i ei eller anna form. Sjøl om alle de demokratiske partiene og demokratene uten partitilknytning har erklært at de godtar ledelsen til Kinas Kommunistiske Parti, står mange av dem mot oss i ulik grad i virkeligheten. I slike saker som «å gjennomføre revolusjonen til siste slutt», bevegelsen for å motstå aggresjon fra USA og hjelpe Korea og jordbruksreformen, var de både mot oss og for oss. Helt til denne dag tar de forbehold når det gjelder å undertrykke kontrarevolusjonære. De ville ikke ha ei grunnlov av det sosialistiske slaget, for etter det de sa var Fellesprogrammet helt fullkomment. Men likevel stemte de for da grunnlovsutkastet blei kjent, alle sammen. Tinga blir ofte til sin motsetning, og dette er sant om holdninga til de demokratiske partiene i mange spørsmål også. De er i opposisjon, og likevel ikke i opposisjon. Ofte beveger de seg fra å være i opposisjon til å ikke være i opposisjon.

Kommunistpartiet og de demokratiske partiene er alle sammen produkt av historia. Det som stiger fram i historia, forsvinner i historia. Derfor kommer kommunistpartiet til å forsvinne en dag, og det kommer de demokratiske partiene også til å gjøre. Er denne forsvinninga så

uhyggelig? Etter mi mening kommer det til å bli svært hyggelig. Jeg synes det er helt flott at vi en dag skal greie å kvitte oss med kommunistpartiet og proletariatets diktatur.

Opgava vår er å skynde fram denne uttryddinga. Dette spørsmålet har vi snakka om mange ganger.

Men nå kan vi ikke greie oss uten det proletariske partiet og proletariatets diktatur, og det er til og med tvingende nødvendig å gjøre dem enda mektigere. Ellers ville vi ikke greie å undertrykke kontrarevolusjonære, motstå imperialismen og bygge sosialismen, eller konsolidere den når den alt er bygd. Lenins teori om det proletariske partiet og proletariatets diktatur er slett ikke «gammaldags» slik visse folk hevder. Proletariatets diktatur kan ikke annet enn å bruke hard tvang. Men likevel må vi gå mot byråkrati og et tungvint apparat. Jeg gjør forslag om at organa til partiet og regjeringa bør bli grundig effektivisert og skåret ned med to tredjedeler, forutsatt at ingen dør og ikke noe arbeid stanser.

Men å effektivisere partiet og regjeringsorgana vil ikke si å kvitte seg med de demokratiske partiene. Jeg foreslår at dere vier oppmerksomheten til enhetsfront-arbeidet vårt for å bedre vårt forhold til dem, og vi bør anstrenge oss på alle mulige måter for å mobilisere entusiasmen deres for sosialismens sak.

VIII. FORHOLDET MELLOM REVOLUSJON OG KONTRAREVOLUSJON

Hva slags faktor er de kontrarevolusjonære? De er en negativ faktor, en ødeleggende faktor, de er krefter som står mot de positive faktorene. Er det råd å forandre seg for kontrarevolusjonære? De innbarka kontrarevolusjonære kommer sikkert aldri til å forandre seg. Men gitt de vilkåra som rå i landet vårt, kommer de fleste kontrarevolusjonære til å forandre seg i større eller mindre grad til slutt. Takk være den riktige politikken vi vedtok, har mange blitt omdanna til personer som ikke er mot revolusjonen lenger, og noen få har til og med gjort noe bra.

De følgende punktene bør bli slått fast:

For det første bør vi slå fast at det var nødvendig å undertrykke kontrarevolusjonære i 1951 — 52. Det fins et syn som går ut på at det ikke var nødvendig å sette i gang denne kampanjen. Dette er galt.

Det går an å ordne opp med kontrarevolusjonære på disse måtene: Henretting, fengsling, overvåking, og å la dem gå fri. Henretting — alle veit hva det vil si. Med fengsling mener vi å sette kontrarevolusjonære i fengsel og reformere dem gjennom arbeid. Med overvåking mener vi at vi lar dem være i samfunnet for å bli reformert under overvåking fra massene. Med å la dem gå fri mener vi at vi vanligvis ikke går til arrestasjon når det er på vippen om en skal arrestere dem eller ikke, eller at de som er arrestert får slippe ut for god opprørsel. Det er vesentlig at ulike kontrarevolusjonære får ulik behandling ut fra det de fortjener i hvert tilfelle.

La oss nå ta for oss henretting særskilt. Sant nok, vi henretta en del folk under de kampanjen jeg nevnte for å undertrykke kontrarevolusjonære. Men hva slags folk var det? Det var kontrarevolusjonære som stod i stor blodskyld til massene og som massene hata bittert. I en stor revolusjon som omfatter 600 millioner mennesker ville ikke massene greie å reise seg hvis vi ikke slo ihjel slike lokale tyranner som «tyrannen i øst» og «tyrannen i vest». Hadde vi ikke hatt den undertrykkingskampanjen ville ikke folket ha godkjent den milde politikken vi har nå. Nå da noen folk har hørt at Stalin gjorde avliva en del mennesker urettmessig, slutter de øyeblikkelig at vi og gjorde galt i å avlive den gruppa med kontrarevolusjonære. Nei, det er ikke sant. Nettopp i dag er det svært viktig å slå fast at det var fullstendig riktig å henrette de kontrarevolusjonære.

For det andre bør vi slå fast at det fortsatt fins kontrarevolusjonære, sjøl om tallet på dem er gått sterkt ned. Etter at Hu Feng-saka kom fram i dagen, blei det nødvendig å jage fram kontrarevolusjonære. Vi må fortsette å anstrenge oss for å få fram dem som fortsatt er i skjul. Vi bør slå fast at det fortsatt fins noen få kontrarevolusjonære som driver med kontrarevolusjonær sabotasje av ett eller annet slag. For eksempel slakter de krøtter, brenner korn, ødelegger fabrikker, stjeler opplysninger og slår opp reaksjonære plakater. Derfor er det galt å si at de kontrarevolusjonære er fullstendig fjerna og at vi derfor kan legge hodet på puta og rett og slett falle i søvn. Så lenge klassekampen fins i Kina og verden bør vi aldri slappe av på årvåkenheten. Men likevel ville det være galt å påstå at det fortsatt fins store mengder kontrarevolusjonære.

For det tredje bør det nå bli færre arrestasjoner og henrettinger når vi undertrykker kontrarevolusjonære i samfunnet som helhet. De er dødelige og nære fiender av folket, og folket hater dem djupt, og derfor bør noen få av dem bli henretta. Men de fleste bør bli overgitt til ko-opera-

tiver i jordbruket og satt til jordbruksarbeid under overvåking og bli reformert gjennom arbeid. Men alt i alt kan vi ikke kunngjøre at det ikke kommer til å bli flere dødsdommer, og vi må ikke avskaffe dødsstraffen.

For det fjerde må vi holde oss til politikken som begynte i Yenan med å «ikke drepe noen og arrestere få» når vi rensker ut kontrarevolusjonære fra partiorganisasjoner og regjeringsorganer, skoler og enheter i hæren. Uforbederlige kontrarevolusjonære skal bli sikta ut av de organisasjonene det gjelder, byråene for offentlig sikkerhet skal ikke arrestere noen, tiltalemyndighetene skal ikke sette i gang noen lovprosedyre og domstolene skal ikke stille noen for retten. Godt over nitti av hvert hundre med kontrarevolusjonære bør bli tatt hand om på denne måten. Det er dette vi mener med å «arrestere få». Og for henrettningene sin del, ikke drepe noen.

Hva slags folk er det vi ikke henretter? Vi henretter ikke folk som Hu Feng, Pan Han-nien, Jao Shu-shih, og ikke engang fanga krigsforbrytere som keiser Pu Yi og Kang Tse. Vi henretter dem ikke, ikke fordi forbrytelsene deres ikke fortjener dødsdom, men fordi slike henrettninger ikke gir noen fordel. Om en slik forbryter blir henretta kommer forbrytelsene til en annen og en tredje til å bli sammenlikna med den første, og så vil det begynne å rulle mange hoder. Dette er det første poenget mitt. For det andre kan det bli henretta folk med urette. Når et hode først er kapp av viser historia at det ikke kan settes på igjen, og det kan ikke vokse ut slik som grasløk gjør etter at den er klipt. Om du kapper av et hode ved et mistak, fins det ikke noen måte å rette opp mistaket på, sjøl om du vil. Det tredje poenget er at da har du ødelagt en beviskilde. Du trenger bevis for å undertrykke kontrarevolusjonære. Ofte tjener en kontrarevolusjonær som levende vitneprov mot en annen, og det fins tilfeller der du kan ønske å rådføre deg med han. Dersom du har kvitta deg med han, greier du kanskje ikke å få bevis mer. Og det vil være til fordel for kontrarevolusjonen og ikke for revolusjonen. Det fjerde poenget er at å drepe disse kontrarevolusjonære vil ikke 1) øke produksjonen, 2) heve det vitenskapelige nivået i landet, 3) hjelpe til å få vekk de fire skadedyra, 4) styrke det nasjonale forsvaret, 5) hjelpe til å få igjen Taiwan. Det vil bare skaffe deg ry for å drepe fanger, og å drepe fanger har alltid gitt dårlig rykte. Et annet poeng er at de kontrarevolusjonære i partiet og regjeringsorgana er forskjellige fra dem i samfunnet som helhet. De siste opptrer som herrer overfor massene, mens de førstnevnte er på en viss avstand fra massene. Derfor får de

fiender allment sett, men sjelden særegne fiender. Hva galt er det i å ikke drepe noen av dem? De som er i fysisk form til kroppsarbeid bør bli reformert gjennom arbeid, og de som ikke er det må bli tatt hand om. Kontrarevolusjonære er verdiløse, de er utøyt, men når dere først har dem i hendene deres kan dere få dem til å gjøre en eller annen form for tjeneste for folket.

Men skal vi vedta ei lov som fastsetter at ingen kontrarevolusjonære i partiorganene eller regjeringsorganene skal bli henretta? Politikken vår er en politikk som skal følges internt, og den trenger ikke å gjøres kjent. Alt vi trenger å gjøre er å gjennomføre den så langt råd i praksis. Tenk om noen kasta ei bombe inn i denne bygningen og drepte alle som er her, eller halvparten eller en tredjedel av de menneskene som er til stede, hva ville dere si da? Skulle han bli henretta eller ikke? Sjøl sagt må han bli henretta.

Sjøl om vi vedtar politikken å ikke drepe noen når vi fjerner kontrarevolusjonære fra partiorgan og regjeringsorgan, hindrer ikke det oss på noen måte i å være strenge mot dem. Tvert om tjener det som sikring mot uopprettelige feil, og om det blir gjort feil, gir det oss høve til å rette dem. På denne måten vil mange mennesker falle til ro og vi unngår mistillit mellom kamerater innafor partiet. Om kontrarevolusjonære ikke blir henretta, må de fores. Alle kontrarevolusjonære må få en utvei til å tjene til livets opphold, slik at de kan begynne på ny. Dette er bra for massene og vil bli godt mottatt i utlandet.

Arbeidet med å undertrykke kontrarevolusjonære krever fortsatt hardt arbeid. Vi må ikke slappe av. I framtida må vi ikke bare fortsette å undertrykke kontrarevolusjonære i samfunnet, men vi må også avdekke alle de skjulte kontrarevolusjonære i partiorgan og regjeringsorgan, skoler og hær-enheter. Vi må trekke et klart skille mellom oss og fienden. Om fienden får lov til å orme seg inn i rekkene våre og til og med inn i de ledende organa våre, veit vi bare så altfor godt hva slags alvorlig trusel dette blir mot sosialismens sak og proletariatets diktatur.

IX. FORHOLDET MELLOM RIKTIG OG GALT

Vi må trekke et klart skille mellom riktig og galt, enten det er i eller utafor partiet. Hvordan en skal behandle folk som har gjort feil, er et viktig spørsmål. Den rette holdninga til dem bør være å vedta en

politikk for å «lære av feil i fortida for å unngå feil i framtida og kurere sjukdommen for å redde pasienten», og hjelpe dem til å rette opp feila sine og la dem fortsette å være med i revolusjonen. I de dagene da dogmatikerne med Wang Ming i spissen satt i salen, gjorde partiet vårt feil i dette spørsmålet, og tok til seg den dårlige sida ved arbeidsstilen til Stalin. I samfunnet avviste dogmatikerne midtkreftene, og innafor partiet tillot de ikke folk å rette opp feil og være med i revolusjonen.

Den sanne historia om Ah Q er ei fin fortelling. Jeg vil rå til at de kameratene som har lest den før, leser den om igjen, og at de som ikke har lest den, leser den med omhu. I denne fortellinga skriver Lu Hsun i hovedsak om en bonde som er tilbakeliggende og ikke har våkna politisk. Han vier et helt kapittel, «Utestengt fra revolusjonen», til å skildre hvordan en hyklersk utenlandsk djevel stenger Ah Q ute fra revolusjonen. Sant å si forstår ikke Ah Q noe annet med revolusjon enn å forsyne seg med noen få saker akkurat som noen andre gjør. Men til og med denne slags revolusjon blir han nekta av den hyklerske utenlandske djevelen. For meg ser det ut som om noen folk er ganske like den hyklerske utenlandske djevelen på denne måten. De stengte dem som hadde gjort feil ute fra revolusjonen, og skilte ikke mellom det å gjøre feil og kontrarevolusjon. De gikk så langt at de drepte en del folk som bare hadde gjort feil. Denne lærdommen må vi legge oss på hjertet. Det er ille å stenge folk utafor partiet ute fra revolusjonen, eller å forby kamerater innafor partiet som gjør feil å gjøre det godt igjen.

Når det gjelder kamerater som har gjort feil, så sier noen folk at vi må holde øye med dem og se om de kommer til å rette på feila sine. Jeg ville si at bare å holde øye med dem holder ikke, vi må hjelpe dem å rette feila sine. Det vil si at først må vi holde øye med dem og så må vi hjelpe dem. Alle trenger hjelp. De som ikke har gjort noe galt trenger det og de som har gjort noe galt trenger det enda mer. Antakelig er ingen fri for feil, men noen gjør flere og noen færre, og når de først gjør feil trenger de hjelp. Det er passivt å bare holde øye med dem. Det må bli skapt vilkår for å hjelpe dem som har gjort feil til å forbedre seg. Vi må trekke et klart skille mellom riktig og galt, for uoverensstemmelser om prinsipper i partiet er ei gjenspeiling innafor partiet av klassekampen i samfunnet, og ingen tvetydighet skal bli tålt. Det er normalt å dele ut høvelig og velgrunna kritikk til kamerater som har gjort feil, i samsvar med det saka fortjener, ja, også å føre nødvendig kamp mot dem. Dette hjelper dem til å rette feila sine. Å nekte dem hjelp, og det som er enda verre, å godte seg over feila deres, er sekterisme.

For revolusjonen er det alltid best å ha flere folk. Bortsett fra noen få kamerater som klamrer seg til feila sine og ikke forbedrer seg etter gjentatte formaninger, kan de fleste av dem som har gjort feil rette opp feila sine. Folk som har hatt tyfoid blir immune mot det. På samme vis vil folk som har gjort feil gjøre færre feil, forutsatt at de er flinke til å lære. På den andre sida er det lettere for dem som ikke har gjort feil å bli kjepp høye, derfor har de lett for å gjøre feil. La oss være forsiktige, for de som setter folk som er skyld i mistak i knipe, vil helst ende med å komme i knipe sjøl. Kao Kang tok til med å løfte en stor stein for å hive den på andre, bare for å oppdage at det var han som blei slått ned. Når vi behandler dem som har gjort feil med godvilje, vinner vi allminnelig anerkjennelse og forener folk. En hjelpsom eller en fiendtlig holdning til kamerater som har gjort feil — dette er et kjennemerke som avgjør om en er velmenende eller har slette hensikter.

Politikken «lær av feil i fortida for å unngå feil i framtida og kurer sjukdommen for å redde pasienten» er en politikk som forener hele partiet. Vi må holde fast ved denne politikken.

X. FORHOLDET MELLOM KINA OG ANDRE LAND

Vi har satt fram slagordet om å lære av andre land. Jeg mener vi har gjort rett. Nå er lederne i noen land varsomme, til og med redde, for å sette fram dette slagordet. Det krever litt mot å gjøre det. Med andre ord må teatraliske fakter bli lagt bort.

En må vedgå at hver eneste nasjon har sine sterke sider. Hvordan kan den overleve ellers? Hvordan kan den gå framover? På den andre sida har hver eneste nasjon sine svake sider. Noen trur sosialismen er fullkommen, uten en eneste feil. Hvordan kan det være sant? En må se i øynene at det alltid er to sider, de sterke sidene og de svake sidene. Sekretærene i partiavdelingene våre, kompanibefalet og troppsførerne i hæren vår har alle lært å skrive opp begge sidene i skrivebøkene de har i lomma, de sterke sidene så vel som de svake, når de oppsummerer arbeidserfaringa si. Alle veit de at alle ting har to sider. Hvorfor nevner vi bare ei? Det kommer alltid til å være to sider, til og med ti tusen år fra nå. Hver tidsalder, både i framtida eller nå, har sine egne to sider, og hvert enkeltmenneske har sine egne to sider. Kort sagt er det to sider,

ikke bare ei. Å si at det bare er ei er å bare være klar over den ene og ikke vite om den andre.

Politikken vår er å lære av de sterke sidene hos alle nasjoner og alle land, lære alt som er virkelig bra i områdene for politikk, økonomi, vitenskap og teknologi, og i litteratur og kunst. Men vi må lære med analytisk og kritisk blikk, ikke blindt. Og vi må ikke kopiere alt uten å skille, og overføre mekanisk. Vi må sjølsagt ikke ta til oss manglene og svakhetene deres.

Vi bør ta samme holdning når vi lærer av erfaringa til Sovjetunionen og andre sosialistiske land. Noen av våre folk var ikke klar over dette før, de tok til og med til seg svakhetene deres. Mens de blåste seg opp av stolthet over det de hadde plukka opp, holdt det alt på å bli forkasta i de landa. Derfor måtte de slå saltomortale akkurat som apen Sun Wukung. For eksempel var det folk som klaga oss for å gjøre en prinsippfeil da vi oppretta et kulturdepartement og et filmbyrå i stedet for et filmdepartement og et kulturbyrå, slik det var i Sovjetunionen. De hadde ikke forutsett at Sovjetunionen kort tid etter ville forandre på det og opprette et kulturdepartement slik vi hadde gjort. Noen folk bryr seg aldri med å analysere, de følger bare med «vinden». I dag når nordavinden blåser, slutter de seg til «nordavind»-skolen. I morgen, når det er vestavind, slår de om til «vestavind»-skolen. Etterpå når nordavinden blåser igjen slår de om igjen til «nordavind»-skolen. De har ingen sjølstendige egne meninger og går ofte fra det ene ytterpunktet til det andre.

I Sovjetunionen har de som engang priste Stalin til skyene nå feid han ned i skjærsilden i ett tak. Har i Kina er det noen folk som følger eksemplet deres. Sentralkomiteens syn er at feila til Stalin bare er 30 prosent av helheten, og bragdene hans er 70 prosent. Når alt blir tatt i betraktning var Stalin en stor marxist-leninist. Vi skreiv «Om den historiske erfaringa til proletariatets diktatur» på grunnlag av denne verdsettinga. Denne vurderinga av 30 prosent feil og 70 prosent bragder er temmelig nøyaktig riktig. Stalin gjorde en del gale ting i forbindelse med Kina. «Venstre»-eventyrpolitikken som Wang Ming fulgte i siste del av den andre revolusjonære borgerkrigen, og høyreopportunismen hans tidlig i motstandskrigen mot Japan, lar seg begge spore tilbake til Stalin. I tida med frigjøringskrigen ville Stalin først ikke la oss gå videre med revolusjonen. Han hevdta at om det flamma opp borgerkrig, sto den kinesiske nasjonen i fare for å ødelegge seg sjøl. Da det så brøt ut kamp, tok han oss halvvegs på alvor og så halvvegs på oss med skepsis. Da vi vant krigen, hadde Stalin mistanke om at seieren vår var av Tito-slaget, og i

1949 og 1950 var presset mot oss sannelig svært hardt. Likevel står vi ved vurderinga med 30 prosent for feila hans og 70 prosent for bragdene hans. Det er ikke mer enn rettferdig.

I samfunnsvitenskapene og i marxismen-leninismen må vi fortsette å studere Stalin flittig overalt der han har rett. Det vi må studere er alt det som er universelt sant, og vi må sikre at dette studiet er knytta til den kinesiske virkeligheten. Om hver eneste setning blei fulgt ville det føre til rot, om det så var setninger av Marx. Teorien vår er ei sammensmelting av den universelle sannheten i marxismen-leninismen og den konkrete praksisen i den kinesiske revolusjonen. Ei tid gikk noen folk i partiet inn for dogmatisme, og dette kom under kritikk fra oss. Likevel er det fortsatt dogmatisme å se i dag. Det fins fortsatt i akademiske kretser og økonomiske kretser også.

I naturvitenskapene er vi temmelig tilbakeliggende, og her bør vi anstrenge oss særskilt for å lære av fremmede land. Og likevel må vi lære kritisk, ikke blindt. I teknisk vitenskap trur jeg vi må følge andre i de fleste tilfellene den første tida, og det er bedre for oss om vi gjør det, for nå mangler vi teknisk vitenskap og veit lite om det. Men i de tilfellene der vi alt har klare kunnskaper, må vi ikke følge andre i hver detalj.

Vi må avvise og kritisere alle dekadente borgerlige systemer, ideologier og levevis i fremmede land med fasthet. Men dette må ikke på noen måte hindre oss i å lære oss framskreden vitenskap og teknikk fra de kapitalistiske landa, og hva som enn er vitenskapelig i den måten de styrer bedriftene på. I de industrielle utvikla landa driver de bedriftene sine med færre folk og større effektivitet, og de veit hvordan de skal gjøre forretninger. Alt dette må vi lære oss godt i samsvar med våre egne prinsipp, slik at arbeidet vårt kan bli forbedra. De som har gjort engelsk til sitt fag arbeider ikke hardt med det lenger nå om dagen, og vitenskapelige arbeider blir ikke oversatt til engelsk, tysk, fransk og japansk lenger for å utveksle dem med andre land. Dette er også en slags blind fordom. Verken den avvisninga av alt fremmed som ikke trekker skiller, enten det gjelder vitenskap, teknikk eller kultur, eller den etterlikninga av alt utenlandsk som ikke trekker skiller, har noe til felles med den marxistiske holdninga, og det tjener ikke saka vår på noe vis.

Etter mi mening har Kina to svakheter, som samtidig er to sterke sider.

For det første, før i tida var Kina et kolonialt og halvkolonialt land, ikke ei imperialistmakt, og Kina blei alltid kua av andre. Industrien og jordbruket er ikke utvikla og det vitenskapelige nivået er lavt. Bortsett

fra det svære territoriet, de rike ressursene, det store folketallet, ei lang historie, «*Drømmen om det røde rommet*» i litteraturen, osv., er Kina andre land underlegent på mange vis, og har ingen grunn til å bli innbilske. Men det fins likevel folk som har vært slaver for lenge, og føler seg underlegne i alle ting, og ikke retter ryggen når utlendingene er til stede. De er akkurat som Chia Kuei i operaen *Famen-templet*, som nekter å sette seg når han blir bedt om det og unnskylder seg med at han er vant til å stå og vente på ordrer. Her trenger vi å ta oss sammen, styrke den nasjonale sjøltilliten og oppmuntre den ånda som fikk typisk uttrykk i «forakt USA-imperialismen» som blei fostra under bevegelsen for å motstå aggresjon fra USA og hjelpe Korea.

For det andre kom revolusjonen vår seint. Enda 1911-revolusjonen som styrta Ching-keiseren kom før den russiske revolusjonen, fantes det ikke noe kommunistparti den gangen, og revolusjonen var mislykka. Seieren i folkerevolusjonen kom i 1949, mer enn 30 år etter Oktober-revolusjonen. Vi står ikke slik at vi bør bli innbilske av denne grunnen heller. Sovjetunionen skiller seg fra landet vårt for det første i det at Tsar-Russland var ei imperialistmakt og for det andre at det hadde Oktober-revolusjonen. Som følge av det er mange mennesker i Sovjetunionen innbilske og svært arrogante.

De to svakhetene våre er sterke sider også. Som jeg har sagt før er vi for det første «fattige» for det andre «blanke». Med «fattig» mener jeg at vi ikke har mye industri og at jordbruket vårt er underutvikla. Med «blank» mener jeg at vi er som et blankt papirark, og kulturnivået og det vitenskapelige nivået vårt er ikke høyt. Når det gjelder muligheter er ikke dette ille. De fattige vil ha revolusjon, mens det er vanskelig for de rike å ønske revolusjon. Land med et høyt vitenskapelig og teknisk nivå er oppblåste av arroganse. Vi er som et blankt papirark, som er fint så skrive på.

Derfor er det bare til fordel for oss at vi er «fattige» og «blanke». Sjøl når landet vårt en dag blir sterkt og blomstrende, må vi fortsatt holde fast ved den revolusjonære vegen, være smålatne og kloke, lære av andre land og ikke tillate oss sjøl å bli hovne og innbilske. Vi må ikke bare lære av andre land under perioden med den første femårsplanen vår, vi må fortsette med det etter at flere snes femårsplaner er fullført. Vi må være klar til å lære til og med ti tusen år fra nå. Er det noe ille ved det?

Jeg har tatt opp i alt ti emner. Disse ti forholda er alle sammen motsigelser. Verden består av motsigelser. Uten motsigelser ville verden slutte å være til. Vår oppgave er å behandle disse motsigelsene riktig. Når

det gjelder om disse motsigelsene kan bli løst i praksis slik at vi er helt ut tilfreds, så må vi være forberedt på begge muligheter. Videre er vi nødt til å støte på nye motsigelser og nye problemer etter hvert som vi løser disse motsigelsene. Men som vi ofte har sagt så er framtida lys sjøl om vegen foran oss er krokete. Vi må gjøre vårt beste for å mobilisere alle positive faktorer, både i og utafor partiet, både hjemme og i utlandet, både direkte og indirekte, og bygge Kina til et mektig sosialistisk land.

Denne talen av Mao Tsetung blei offentliggjort for første gang i desember 1976. Den blei opprinnelig holdt på et utvida møte i det politiske byrået til sentralkomiteen i Kinas kommunistiske parti den 25. april 1956. I talen oppsummerer Mao Kinas erfaring i lys av lærdommene fra Sovjetunionen, greier ut om de ti viktigste forholda i den sosialistiske revolusjonen og den sosialistiske oppbygginga og legger fram grunnleggende tanker om generallinja for å bygge sosialismen med større, raskere, bedre og mer regningssvarende resultat, ei linje som var tilpassa vilkåra i Kina.

ISBN 82-7094-150-6

Pris kr 5,-